

EKOLOJİK TURİZM ÇERÇEVESİNDE ACARLAR LONGOZU'NA YÖNELİK E-YORUMLARIN ANALİZİ

ANALYSIS OF E-COMMENTS REGARDING ACARLAR LONGOZ IN THE FRAMEWORK OF ECOLOGICAL TOURISM

Yağmur SAVAŞKAN¹, Selin HALILOĞLU²

ÖZET: Acarlar Longozu dünyada ve Türkiye’de nadir görülen su basar ormanlarından birisidir. Nadir görülen bu doğal güzelliğinekolojik turizm açısından değerlendirilmesi ve ön plana çıkarılması amacıyla Acarlar Longozu’na yönelik seyahat yorum sitesi Tripadvisor’dayapılan ziyaretçi yorumları içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu kapsamda Acarlar Longozu’na yönelik Ağustos 2013-Mart 2020 tarihleri arasında Tripadvisor sitesinde Türkçe ve İngilizce ziyaretçi yorumları incelenmiş ve elde edilen veriler analiz edilerek tablo haline getirilmiştir. Bu doğrultuda, toplam 156 yorum incelenmiş olup ziyaretçi yorumları olumlu, olumsuz ve tavsiye niteliğinde değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre ziyaretçilerin longoza bırakmış oldukları yorumlar arasında olumlu olarak değerlendirilen ifadeler “Mutlaka görülmesi/gidilmesi gereken bir yer/görölmeye değer” ve “Doğal güzelliği büyüleyici/güzel/doğa harikası” en olumlu ifadeler olarak ön plana çıkmaktadır. Olumsuz olarak değerlendirilen ifadeler ise “Pet şişeler ve çöplerle alan boğulmak isteniyor/çevre kirliliği var” ve “Bakımsız” şeklindedir. Diğer taraftan, “Harika fotoğraflar çekilebilir bir yer” ve “Sandal ya da benzeri bir kiralamayla longoz içinde gezebilirsiniz” ifadeleri öneri niteliğindeki yorumlar olarak bulgulanmıştır. Araştırma kapsamında, ekolojik turizm potansiyeline sahip olan Acarlar Longozu’nun çevre kirliliği tehdidi altında olduğu ve çevresel değerinin korunması ile sürdürülebilirliği hususunda tüm paydaşların daha fazla özen göstermesi ve bu konuda gerekli önlemlerin alınması gerektiği önemli bir nokta olarak göze çarpmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ekolojik turizm, Tripadvisor, Acarlar Longozu.

ABSTRACT: Acarlar Longozu is one of the of the water flooded forest of rare prints in the world and Turkey. In order to evaluate this rare natural beauty in terms of ecological tourism and to bring it to the fore, Tripadvisor's visitors comments about Acarlar Longozu have been analyzed by content analysis method. In this context, between August 2013 and March 2020, Turkish and English visitor reviews were examined on the Tripadvisor site for Acarlar Longozu, and resulting were tabulated. Accordingly, a total of 156 comments were examined, and visitor comments were evaluated as positive, negative and recommended analyzed. According to the results of the analysis, the positive expressions among the comments left by the visitors to longoz are "a place that must be seen / visited / worth seeing" and "Natural beauty enchanting / beautiful / natural wonder" stand out as the most positive expressions. The expressions evaluated as negative are “The area is wanted to be drowned with pet bottles and garbage / there is environmental pollution” and “Neglected”. On the other hand, the expressions “A place where great photos can be taken” and “You can walk around in longoz with a boat or a similar rental” has been found as suggestion comments. Within the scope of the research, it stands out as an important point that Acarlar Longozu, which has the potential of ecological tourism, is under the threat of environmental pollution and that all stakeholders should pay more attention to the protection and sustainability of its environmental value and that necessary measures should be taken in this regard.

Keywords: Ecological tourism, Tripadvisor, Acarlar Longozu.

¹Doktorant, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya-Türkiye, yagmurtlg@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2464-4815

²Doktorant, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya-Türkiye, selinsahinhaliloglu@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6224-5079

GİRİŞ

Günümüzde tüketici tercih ve zevklerinin değişmesi ile turizm hareketlerinde de yeni arayışlar ve beklentiler içerisine girilmiştir. Bu durumun etkisiyle; bilinen deniz, kum, güneş turizmine alternatif olarak birçok farklı turizm çeşidi ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri de ekolojik turizm hareketleridir (Akay ve Zengin, 2012: 115). Özellikle doğaya meraklı ve doğayı korumaya istekli bireylerin yönelim gösterdiği ekolojik turizm ilk defa Alp Dağları'na giden turistlere yöredeki çiftçilerin evlerinin bir bölümünü açmasıyla başlamış ve doğadan zevk alma ve doğanın değerini bilme şeklinde tanımlanmıştır (Bozok ve Yılmaz, 2008: 111).

Bireylerin, giderek doğayı anlamaya başlaması ve doğaya olan ilgi ve yönelimin artmasıyla gittikçe gelişme göstermeye başlayan ekolojik turizm yerlerinden birisi olan Acarlar Longozu ülkemizde yer alan İğneada Longozu'ndan sonra ikinci en büyük longozdur (Baykal, 2006: 73). Kendine özgü ekosistemi ile birbirinden farklı flora ve faunası ile birlikte eşsiz güzelliklere sahiptir. Birçok yönü ile ilgi çekici olan Acarlar Longozu; gününbirlik yürüyüş, doğa fotoğrafçılığı, flora ve fauna turizmi, kuş gözlemciliği gibi birçok farklı alternatif turizm türünün yapılabileceği eşsiz güzellikte bir yerdir. Bu nedenle, bölgede doğal güzelliklerin korunabilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu bağlamda, yerel halk ve turistler bilinçlendirilmeli ve bölgeye verilebilecek zararların önüne geçilmeye çalışılmalıdır.

Sürdürülebilir bir anlayış çerçevesinde yapılan turizm faaliyetleri nadir görülen güzellikte olan Acarlar Longozu'nun ekosistemini bozmadan gerçekleştirilmelidir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, turizm açısından bir değer taşıyan Acarlar Longozu'na dikkat çekmektir. Bu amaçla çalışmada, Acarlar Longozu'na yönelik olarak yapılan e-yorumlar olumlu, olumsuz ve tavsiye niteliğinde değerlendirilerek içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda turizm faaliyetlerinin daha elverişli duruma getirilmesi için öneriler geliştirilmiştir. Aynı zamanda, mevcut turizm faaliyetlerine ilave olarak bölgede gerçekleştirilebilecek olan ekolojik turizm faaliyetlerinin potansiyeli tartışılmıştır.

Ekolojik Turizm Kavramı

Ekolojik turizm kavramının kökeni Yunanca oikos (ev) ve logos (kelime) terimlerinden meydana gelmiştir. Ekolojik turizm, organizmaları ve organizmaların çevresi ile bağlarını inceleyen ekoloji kavramından ortaya çıkmıştır. Ekolojik turizm ya da diğer bir ifadesi ile ekoturizm kavramının etimolojisi incelendiğinde literatürde fikir birliğinin olmadığı görülmüştür. Bazı araştırmacılar, kelime kökeninin Hetzer'in 1965 senesinde ekoturizm hakkında yazmış olduğu yazılarına dayandığını savunmaktadır (Kuter ve Ünal, 2009:148). Hetzer'e göre ekoturizm, özellikle kuşlar ile diğer yaban hayatı, kayalıklar, doğal alanlar, mağaralar, arkeolojik sitler, fosil alanları, nadir bulunan canlı türleri veya yok olma tehlikesi altında bulunan canlı türlerinin bulunduğu alanlar, sulak alanlar ile arkeolojik ve doğal kaynaklara dayanan turizm çeşididir (Demir ve Çevirgen, 2006: 50-51).

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) tarafından ekolojik turizm; "çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını artıran, doğaya duyarlı ve sorumlu seyahatler" olarak tanımlanmıştır (Blangy ve Mehta, 2006: 233). Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) tarafından yapılan ekoturizm tanımı ise; "doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyici, düşük sayıda ziyaretçinin etkisinin olduğu ve yerli halka sosyo-ekonomik yarar sağlayan, doğal alanlara çevresel sorumluluk bilinci ile seyahat ve ziyaret edilmesi" şeklindedir (Tsaur, Lin ve Lin, 2006: 641). Bu tanımlara göre ekoturizm hem kültürel hem çevresel turizmi kapsayan, aynı zamanda yerel halka faydalar sağlayan faaliyetler bütünüdür (Scheyvens, 1999: 245). Ekoturizm deneyimleri özünde hem çevre hem de yerel nüfusun, istekleri, ihtiyaçları, arzuları açısından etkileri olan ve yüksek ölçüde turizm yönetimi ile sürdürülebilirdir (Neil ve Stephen, 1999: 7).

Doğa İçin Dünya Fonu (WWF) ekoturizmi; “vahşi doğa içinde doğal çevreye en az etkiye sahip olan ve bölge halkına da ekonomik fayda sağlayan turizm çeşidi” olarak tanımlamaktadır (Sungur,2012:339). Ekoturizm faaliyetlerinin kaynağı doğaya ve doğal ortama dayanmaktadır. Ancak, doğada yapılan her etkinlik ekoturizm olarak değerlendirilmemektedir. Bu etkinliklerin ekoturizm olarak değerlendirilebilmesi için doğanın korunması amacının bulunması gerekmektedir. Örneğin, bir doğa yürüyüşü (trekking) ya da macera gezisi yapan kişilerin, gittikleri doğal bölgeleri tanımaya ilişkin bilgiler edinirken doğadan zevk alma ve doğayı koruma duygusu ile faaliyetlerini bütünleştirdikleri ölçüde ekoturist olarak nitelendirilmektedir (Tosun ve Şahin, 2006: 3). Ekoturizm faaliyetleri, gidilen yerin doğasına (mağara, dağ, yayla), yapılan etkinliğin özelliğine (bilim, akarsu, trekking, av) ya da kullanılan araçlara (at, bisiklet, rafting, balon) göre çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir (Altan, 2006: 50-51). Ayrıca ekoturizm; doğa yürüyüşü, kampçılık, kelebek ve kuş gözlemciliği gibi faaliyetleri içeren kavram olarak da ele alınmaktadır (Taştan ve Kızılırmak, 2019: 32).

Ekoturizmin; ağırlıklı olarak çekim merkezlerinin doğa temelli olması, turistlerin bu çekim merkezlerinde öğrenme ve eğitim temelli etkileşimlerde bulunması ve ürün ve hizmet yönetiminde ekolojik, sosyo-kültürel, ekonomik sürdürülebilirlik ilke ve uygulamalarının sentezlenmesi kriterlerini taşıması gerekmektedir (Weaver ve Lawton, 2007: 1170). Öte yandan ekoturizmin biyo-çeşitliliğin korunması ve kırsal alanların gelişmesi için bir araç olduğu söylenebilir. Bu kapsamda ekolojik turizm; doğal alanların ve ekosistemin korunmasına fayda sağlayan, tüketilmeyen, sürdürülebilir, düşük etkili turizmin gelişmesinin bir şekli olduğu görülmektedir (Tsaur, Lin ve Lin, 2006: 641; Che, 2006: 213). Ancak, ekolojik turizmin bu faydaları sağlaması için uygun şekilde kontrol edilmesi, verimli planlama ve kapsamlı bir yönetim gerekmektedir (Salam, Lindsay ve Beveridge, 2000: 57-58). Yapılan bu tanımlamalar çerçevesinde ekoturizmin faaliyet alanları ve uygulama ilkeleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Sinha, 2009);

- Doğal çevreye en az müdahale,
- Kültürel ve çevresel bilincin oluşturulması,
- Ziyaretçiler ile yerel halk arasındaki iletişimin güçlendirilmesi,
- Doğayı korumak amacıyla doğrudan finansal desteğin sağlanması,
- Yerel halka belirli bir ekonomik faydanın sağlanması,
- Ev sahibi ülke için sosyal, siyasal ve çevresel düzeyde katkı sağlanması,
- Uluslararası İnsan Hakları'na katkı sağlamasıdır.

Ekoturizm, özellikle turist taleplerinin değişmesi, eğitim seviyesindeki artış, çevreye olan bilincin ve ilginin artması ile turizm endüstrisi içerisinde hızla gelişen bir alternatif turizm türü olarak dikkat çekmektedir. Öyle ki 2002 yılı Birleşmiş Milletler (BM) tarafından “Uluslararası Ekoturizm Yılı” olarak ilan edilmiştir (Akpınar ve Bulut, 2010: 1578). Ekoturizmin zaman içerisinde farklı biçimlerde ifade edilmeye başlandığı görülmektedir. Bunlardan bazıları: doğa turizmi, düşük etkili turizm, alternatif turizm, doğaya dayalı turizm, yumuşak turizm, çevreyle dost turizm, yeşil turizm, sürdürülebilir turizm, sorumlu turizmdir (Khan ve Su, 2003: 115; Drumm ve Moore, 2005: 18-19).

Dünya nüfusunun artması ile turizm faaliyetlerine olan talep de artış göstermekle birlikte doğaya ve kaynaklara verilen zararlar artmaktadır. Bu kapsamda ekolojik turizmin önem kazanması ve sürdürülebilir olması sağlanmalıdır. Turizm kaynaklarının gelecek nesillere en güzel biçimde aktarılması için doğayı seven, doğayla iç içe olan, çevreyi ve yerel halkı koruyan, destekleyen turizm anlayışı benimsenmeli ve benimsetilmelidir.

Ekolojik Turizm ile İlgili Yapılan Bazı Çalışmalar

Buckley (2004) çalışmasında büyük çoğunlukla vaka çalışmalarından yola çıkarak, turizmin çevresel etkisini ziyaret edilen yerlere yönelik olarak ele almış olup; yürüyüş, kamp, eğlence tekneleri ve arazi araçları ile yapılan benzeri faaliyetlerin ekosistemde etkilere sahip olup olmadığını araştırmıştır. Bu kapsamda yazar, çalışmasında ekolojikturizmin karada, suda ve havada dolaşan ve görümlenen hayvanlar ve bitkiler üzerindeki etkilerini irdelemektedir. Konular arasında Büyük Yellowstone Bölgesi'nde (Montana) turizme ilişkin göçün etkileri, tatlı su ekosistemleri üzerinde rekreasyona dayalı kürek çekme, kampın etkilerini yönetme, Pasifik Kıyıları Ulusal Park Rezervi'ndeki mikroalgal yataklar ve Rusya'nın Kavkazsky'deki yürüyüşçüleri yer almaktadır.

Erkut (2005) çalışmasında Madran Dağı, Akçay Vadisi ve çevresini, sahip olduğu tarihi zenginlikleri ve doğal güzellikleriyle ekolojik turizm kapsamında incelemiş ve sonucunda bitki örtüsü, su kaynakları, jeolojik oluşumları, iklimi ve tarihi güzellikleri ile kırsal-köy turizmi, eko turizm, kültürel turizm ve yayla turizmi açısından önemli bir potansiyele sahip nadir bulunan alanlardan biri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çalışmada ekoturizmin önemi ve ortaya çıkış nedenleri açıklanmakla beraber bu bölgenin kültürel ve doğal potansiyeli ortaya koyulmuş ve bu potansiyelin ne kadarının kullanıldığı belirlenmiştir.

Konu ile ilgili çalışma yapan Butcher(2007)ise çalışmasında ekoturizmi, gelişen dünyada sadece gelişmek, büyümek için bir araç olarak görülmesini eleştirmiş ve ekoturizmin son yirmi yılda sadece bir pazar nişi olarak değil, gelişmekte olan ülkelerde kalkınmayı çevresel korumayla birleştirmek için bir strateji olarak ortaya çıktığını savunmuştur. Bu amaçla ekoturizmin başta sivil toplum kuruluşları (STK) olmak üzere ilgili tüm paydaşlarca birlikte ele alınması gerektiğini öne sürerek ilgili akademik literatüre odaklanmaktadır. Turizmin savunuculuğunu çeşitli sivil toplum kuruluşlarında ve ilgili literatürdesürdürülebilir kalkınma olarak incelemektedir. Araştırma, ekoturizm projelerinin işleyişine ilişkin eleştirel yorumların çokluğuna rağmen, genellikle projelerin ideolojik temellerine eleştirel olmayan bir yaklaşım olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, ekoturizmin sürdürülebilir kalkınma statüsünün altında yatan temel varsayımların zamanında eleştirilmesi amaçlanmıştır.

İnan (2007), Yıldız (Istranca) Dağları ve çevresindeki bölgede sürdürülebilir kırsal kalkınma ve ekoturizm açısından potansiyeli üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmada elde edilen verilere göre bölge, sahip olduğu doğal kaynaklarla ekoturizm için oldukça yüksek bir potansiyele sahiptir. Ancak, bölgenin öne çıkan turistik yerlerinin genelde İgneada çevresi ile sınırlı olduğu ve kırsal kalkınma ile ekoturizm açısından yeterli gelişmeyi sağlayamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Wearing ve Neil (2009) yaptıkları çalışmada ekoturizm kapsamında güncellenmiş ve yeni uluslararası vaka çalışmaları, hızlı kırsal değerlendirme teorisi ve tekniği (toplulukların kendi çevrelerini geliştirmeleri için güçlendirildiği uygulama) ve ekoturizmin eleştirel analizi ele alınmıştır. Fikirlerin post-modern yaklaşımlar etrafındaki hareketini araştırıp ilgili vaka çalışmalarını kullanarak ekoturizmin potansiyel olumlu sosyal ve çevresel faydalarını inceleyerek hem turizm öğrencileri hem de turizm endüstrisindeki uygulayıcılar için faydaları irdelenmiştir.

Kuter ve Ünal(2009) ekoturizmin ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel açıdan olumlu/olumsuz etkilerini tespit etmek amacıyla yaptıkları çalışmada; sürdürülebilirlik, sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir gelişme ve ekoturizm kavramlarını inceleyerek ekoturizm aktivitelerinin amacına uygun gerçekleştirilebilmesi için önerilerde bulunmuşlardır.

Bir başka çalışma olan Hill ve Gale (2009) ise yapmış oldukları çalışmada ekoturizm ve doğal çevre arasındaki karmaşık etkileşimler hakkında kavramsal ve pratik bilgileri incelemiştir. Dünyanın dört bir yanından ele alınan çeşitli örnek olay incelemelerine dayanarak, ekoturizm faaliyetleri, ekosistem türleri, ekosistem bileşenleri ve çevresel tepkiler incelenmektedir. Sürdürülebilir

ekoturizmin içsel geçerliliğine meydan okuyan ve turizmin farklı doğal kaynaklarla pozitif bir ilişkiden zevk alabilirliğini araştırarak hem olumlu hem de olumsuz turizm-çevre ilişkilerini ortaya koymuşlardır.

Koçan (2011), yaptığı çalışmada doğal ve kültürel öneme sahip olan Murat Dağı (Kütahya ili ve Uşak ili sınırları içerisinde) ve yakın çevresini incelemiş, bölgedeki mevcut ve geliştirilebilir turizm-rekreasyon aktivitelerini tespit etmiştir. Bölge ile ilgili olarak turizm potansiyelinin değerlendirilmeye alınması, bölgeye ait potansiyelin geliştirilmesi ve turizm ile sürdürülebilir kalkınma sağlayabilmesi için önerilerde bulunmuştur.

Özkan ve Kubaş (2012), yapmış oldukları çalışmada Yıldız Dağları'nda kırsal kalkınmada ekoturizm fırsatlarını incelemiş ve bu doğrultuda bölgenin bir kısmının UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) tarafından "Biyosfer Alanı" ilan edilmesi durumunda, marka oluşturulması amacıyla yerel halkın geçim kaynaklarının geliştirilmesi ve genişletilmesi için katkı sağlayacağını savunmuşlardır.

Aydın (2012) ise yaptığı çalışmada Bursa ili Dağ Yöresi'nde (Büyükorhan, Harmancık, Keles ve Orhaneli ilçeleri) ekolojik turizmi geliştirme olanaklarını incelemiştir. Gerçekleştirilen çalışma doğrultusunda yöredeki tarihi, sosyo-kültürel ve coğrafi açıdan ekoturizm faaliyetlerine kaynak oluşturan önemli değerler olduğunu tespit etmiştir. Bu değerler aracılığıyla yapılan çalışmalar ve gözlemler yardımı ile potansiyel ve mevcut turizm etkinlikleri değerlendirilmeye tabi tutulmuş ve sınıflandırılmıştır. Potansiyel turizm etkinlikleri; sağlık ve termal turizmi, kış turizmi, av turizmi, akarsu turizmi, piknik alanları ve orman içi dinlenme alanları, yayla turizmi, trekking-doğa yürüyüşleri, karavan turizmi ve çadırli kamp, inanç turizmi, bisiklet turizmi, mağara turizmi, agroturizm/kırsal turizm, gastronomi turizmi ve foto turizm olarak değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında, kaynak teşkil edebilecek potansiyel alanların; üniversitenin desteği, yörenin yerel yönetimleri ve kamu yatırımlarının bölgeye katkı sağlaması ile önemli ekoturizm merkezi oluşturulabileceği kanısına ulaşılmıştır.

Tuna ve Erdoğan (2013) ekomüze yaklaşımını açıkladığı ve kültürel peyzaj ile olan ilişkisini ele aldığı çalışmada, Türkiye'de gerçekleştirilecek ekomüze uygulamaları ve güncel yaklaşımlar ile ilgili örnek çalışmalardan edinilen bilgileri değerlendirerek önerilerde bulunmuşlardır. Ayrıca çalışma kapsamında ekomüze planlama ve uygulama stratejisi kurgulanmıştır.

Alkanlı (2014), Kazdağları Bölgesi'nde ekolojik turizme yönelik mimari tasarım ilkeleri oluşturulması hakkında bir çalışma gerçekleştirmiştir. Assos bölgesindeki ekoturizm faaliyetleri ile bu faaliyetlere yönelik tesis tasarım ilkelerinin analizini yapmayı hedefleyen bir çalışmadır. Çalışma kapsamında, tesisler henüz proje aşamasındayken alınabilecek doğru kararların doğaya ve insanlara olumsuz etkilerin minimum olduğu vurgulanmıştır. Proje mimarisinde kriterler incelenerek sonuçları karşılaştırılmıştır. Enerji kullanımında nasıl tasarruflar sağlanabileceğine değinilmiştir.

Gökyer, Öztürk, Dönmez ve Çabuk (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Bartın ili dağlık alanlarında coğrafi bilgi sistemleri kullanılarak ekoturizm faaliyetlerinin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda uygun bölgeler sayısal haritalar üzerinde belirtilmiştir. Tespit edilen dağlık alanlarda gerçekleştirilen ekoturizm faaliyetleri kapsamında kaynak değerlerinin koruma altına alınması ve planlı bir yaklaşım ile faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin gerekliliğini savunmuşlardır.

Bir diğer çalışma ise Akbaş (2016)'ın, Türkiye'de karayolu ulaşımına kapalı alanlarda bisiklet turizmi güzergâh standartlarının belirlenmesine yönelik olarak Kemalpaşa Mahmutdağı (İzmir) ekoturizm planlama alanı örneği üzerinde yapmış olduğu çalışmadır. Çalışmanın amacı ise eko turistlerin çalışma alanlarından en güvenli ve verimli bir biçimde faydalanmaları için düzenlemelerin gerçekleştirilmesidir.

Eskin, Tuncer ve Demirçivi (2017) yaptıkları çalışmada Hasan Dağı ve çevresinin doğal, kültürel ve biyolojik zenginliği ile ilgili olarak yapılan çalışmaları incelemiş ve söz konusu olan bölgeyi ziyaret etmişlerdir. Bu doğrultuda, bölgedeki potansiyel ve mevcut ekolojik turizm faaliyetleri belirlenmiştir. Böylece; Hasan Dağı ve çevresinin inanç turizmi, kültür turizmi, yayla turizmi, kış turizmi, av turizmi ve botanik turizmi gibi olanaklara sahip olduğu belirlenmiştir. Hasan Dağı'nın olumlu ve olumsuz özelliklerinin ekoturizm kapsamında değerlendirildiği bu çalışmada ekolojik turizm aracılığıyla sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak adına öneriler geliştirilmiştir.

Polat ve Harputluoğlu (2017) turizm kapsamında ekolojik oteller ile ilgili örnek olay incelemesi gerçekleştirmiştir. Nitel bir yöntem ile yapılan çalışmada “*Nar Köy Ekolojik Otel ve Eğitim Merkezi*”ne ait faaliyetler değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Sonuç olarak, ekolojik otel aktivitelerinin sürdürülebilir turizmin bütün prensiplerini ve amaçlarını karşıladığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, sürdürülebilir turizm açısından ekolojik otellerin büyük bir önem taşıdığı vurgulanmıştır.

Kasalak, Yurcu, Akıncı ve Sarı (2018) yaptıkları çalışmada Antalya ili alan araştırması olarak ekolojik çiftliklerin ekoturizm girişimciliği ile ilgili olarak değerlendirilmesini gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonucunda ise ekoturizm faaliyetlerini sürdüren girişimcilerin çevrede ve ailede girişimcilik önyargıları, devlet desteklerinin ve teşviklerinin olmayışı, ekoturizm faaliyetlerini gerçekleştiren girişimcilerinin örgütlenememeleri, sermaye yetersizliği, ekonomik kazanç yetersizliği, resmi işlemlerin çokluğu ve karmaşıklığı, sektörel bilgi eksikliği, sertifikasyon yetersizliği ve ekoturizm standartlarının bulunmaması hakkında sorunlar yaşadıkları tespit edilmiş ve bu sorunlara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Diğer taraftan Oktay (2019) yaptığı çalışmada ekoturizm faaliyetlerinin kitle turizm faaliyetlerinden ne kadar bağımsız olduğunu araştırmıştır. Bununla birlikte çalışmada ekoturizmin, turistin genel anlamda seyahat deneyiminden beklediği faydaların gerçekleşmesi için etkin bir anlam içerip içermediği incelenmektedir. Ele alınan bu iki konunun birbiriyle ilişkisinin tespit edilmesinde çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır. Araştırma sonucunda ekoturizmin kitle turizmüne nisbi bir ölçüde bağımlılığı olmakla beraber ekoturizm faaliyetlerinin bağımsız bir turizm biçimi sayılması savunulmaktadır. Turistin genel anlamda seyahat deneyiminden beklediği faydaların daha etkili bir biçimde gerçekleşmesine olanak sağlaması açısından ise ekoturizm faaliyetleri kitle turizminden, daha iyi bir boyutta olmakla beraber bu farklılığın çok fazla olmadığını belirtmiştir.

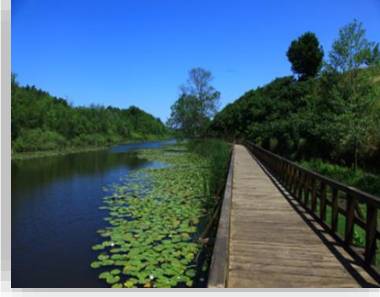
Ekolojik Turizm Çerçevesinde Acarlar Longozu

Acarlar Longozu, Sakarya Nehri'nin Karadeniz'e ulaştığı yerin yaklaşık olarak 6kilometre (km) batısında bulunan Kaynarca ve Karasu ilçelerinin sınırları içerisinde yer almaktadır. Karadeniz'in kıyı çizgisinden ortalama olarak 1,5 km içeride ve aynı zamanda kıyıya paralel uzanan Acarlar Longozu'nun genişliği 250 metre (m) ile 1.250 m arasında değişmekte olup uzunluğu ise yaklaşık olarak 12 km'dir (Aktaş, 2009: 52; Baykal, 2006: 68). Acarlar Longozu, Türkiye'nin kesintisiz en uzun kumul sistemidir ve bu kumullar birçok derenin Karadeniz'e ulaşmasını engelleyerek Acarlar Gölü'nü meydana getirmiştir (Sarıoğlu, 2018: 12). Gölün alanı yaklaşık 23.200 km²'dir. Longozu oluşturan gölün derinliği yazın 1 metreye kadar düşerken, kışın 5 metreye kadar yükselebilmektedir (Karaduman, 2019: 9).

Resim 1.
Acarlar Longozu

Resim 2.
Acarlar Longozu

Kaynak: sakarya.gov.tr, 2019

Acarlar Longozu'nun yüzölçümü 1.562 hektar (ha), derinliği ise 1,5 metre civarındadır. Sakarya ilinin önemli turizm merkezlerinden birisi olan Acarlar Longoz Ormanı birinci dereceden doğal sit alanı kapsamındadır. Koruma alanı içinde yer alan Acarlar Longozu yaz sezonunda kurumakta, kış sezonunda ise su birikintileri ile oluşmaktadır. Yazın longozun suları çekildiğinde meydana çıkan toprakları köylüler tarım arazisi olarak kullanmaktadır. Çevresi dışbudak ormanları ile kapalı longoz yaban ördeği, sülün ve çulluk gibi hayvanlar yaşamakta, ayrıca tatlı su balığı avcılığı da yapılmaktadır. Longozdaki balık türleri arasında başta sazan, yayın, oklama, kızılkanat, turna bulunmakla beraber bu balıkların dışında farklı balık türleri de yer almaktadır. Aynı zamanda, Acarlar Longozu yaklaşık 2.300 bitki çeşidine ev sahipliği yapmaktadır (kulturportali.gov.tr, 2019). Su lalesi, çeşitli renkte nilüferler, su küpesi, göl soğanı ve su menekşesi bu bitkilerden bazılarıdır. Su menekşesinin Türkiye'de bulunduğu tek yer Acarlar Longozu'dur (Sarioğlu, 2018: 19). Ayrıca longozda su bisikleti ve tekne turları dayapılmaktadır (kulturportali.gov.tr, 2019).

Resim 3.
Acarlar Longozu

Resim 4.
Acarlar Longozu

Kaynak: kulturportali.gov.tr, 2019

Longoz, subasar orman ekosistemi olarak bilinen, tabanında çeşitli ağaç ve bitki türleriyle kaplı olan sulak alanlara verilen isimdir ve oluşum itibari ile dünyada ender olarak görülmektedir. Acarlar Longozu oluşum olarak ise, Sakarya Nehri'nin Karadeniz'e aktığı noktada zaman içerisinde Karadeniz'den gelen dalgaların oluşturduğu lagünlerin Sakarya Nehri'nin taşıdığı mil ve alüvyonlarla

dolması ile beraber su seven bitkilerin yetiştiği bir orman haline gelmiştir. Dünya üzerindeki ikinci en büyük, Türkiye’de ise İğneada Longozu’ndan sonra yine ikinci en büyük ve tek parça halinde bulunan longozdur. Acarlar Longozu ekoturizm potansiyeli açısından önemli bir yer olup, tercihen doğa turizmi ve doğa fotoğrafçılığı yapanlar için nadir görülen bir doğa harikasıdır (karasu.bel.tr; Ertürk, 2005: 22). Acarlar Longozu’nun Karasu kısmında restoran, yürüyüş yolu, deniz bisikleti, sandal, park ve piknik alanı gibi düzenlemeler etkin kılınarak turizme kazandırılmıştır (sakarya.gov.tr, 2019).

Türkiye; Avrupa-Sibirya Bölgesi, Akdeniz Bölgesi ve İran-Turan flora bölgesi olmak üzere üç flora bölgesi ile temsil edilmektedir. Avrupa-Sibirya flora bölgesi Öksin ve Hırkaniyen olarak ikiye ayrılmakta olup Karadeniz’e yakın olan batıdaki alan Öksin, İran’ın kuzeyi ve Taliş Dağları’nın bulunduğu alan ise Hırkaniyen’dir (Karaduman, 2019: 1). Acarlar Longozu, coğrafi konumu itibarıyla Avrupa-Sibirya Bölgesi’nin Öksin altflorasına dâhildir (Atalay, 1983; İbiş, 2013: 42). Öksin bölgesine ait flora türlerinden karaağaç, dişbudak, kızılbaş, gürgen, kızılçık, akçağaç, kayın, fındık ve üvez longozda görülen türlerdir. Ormanda çoğunluk olarak dişbudak ağaçları bulunmaktadır. Ormandaki dişbudak oranı %80 civarındadır (Gönençgil, 2008: 34).

Longozda 2.300 civarında bitki örtüsü tespit edilmiş olup, Türkiye’de yalnızca Acarlar Longozu’nda görülen su menekşesi botanik turizme merakı olan turistlerin ilgisini çekmektedir. Acarlar Longozu; göl, deniz, orman ve kumul ekosistemlerini bir arada buluşturduğu için dünyada nadir görülen tabiat alanlarından biri olma özelliğini barındırmaktadır. Acarlar Longozu’nda Bern Sözleşmesi gereğince koruma altında bulunan 6 bitki türü ile gül soğanı ve su menekşesi olmak üzere küresel olarak tehlike altında bulunan 2 tane bitki türü vardır. Aynı zamanda; peygamber çiçeği, nakıl ve sığır kuyruğu, göl lalesi longozda tespit edilmiş olan endemik bitki türleridir (İbiş ve Batman, 2013: 53-54; karasu.bel.tr, 2019).

Göçmen kuşların göç yolu üzerinde bulunan alanda kuş tespit çalışmaları sonucunda elde edilen bilgilere göre 235 farklı kuş türünün yaşadığı tespit edilmiştir. Bu kuş türlerinden 147 tanesi Bern Sözleşmesi kapsamında kesinlikle korunması gereken statüdedir (sakarya.ormansu.gov.tr, 2020; karasu.bel.tr, 2019). Çok sayıda kuş türünün bulunması sebebi ile longozun, alternatif bir turizm çeşidi olan kuş gözlemciliği (ornitoloji) turizmi için de elverişli bir alan olduğu ifade edilebilir.

Gölün içinde yaşayan birçok su canlısı bulunmaktadır. Yayın, sazan, kızılkanat, yılan balığı, kefal, turna gibi balık türleri bunlardan bazılarıdır (Sarıoğlu, 2018: 20). Ayrıca göl alanında kurbağalar, memeliler ve sürüngenler de yaşayan diğer türler arasındadır. Acarlar Longozu’nda yayılış gösteren kurbağa türleri; bantlı sermenler, esas su kurbağası; sürüngen türleri ise adi tobağa, küçük yeşil kertenkele, geniş parmaklı keler, tarla kertenkelesi, yılanımsı kertenkele, oluklu kertenkele, kör yılan, hazer yılanı, güney yılanı, uysal yılanı, küpeli yılan, sarı yılan, küpeli su yılanı ile su yılanıdır. Longozda yayılış gösteren memeli türleri; tavşan, tilki, çakal, sincap, gelincik, yabani domuzdur (Ertürk, 2005: 28; Baykal, 2006: 78-79). Ayrıca, Acarlar Longozu’nun bulunduğu alan Tarım ve Orman Bakanlığı’nın 1. Bölge Müdürlüğü Sakarya Şube Müdürlüğü tarafınca 1976 yılında sülün ve su kuşlarını korumak amacıyla “Yaban Hayatı Koruma Sahası” olarak ilan edilmiş olup 2004 yılında yeniden sınırları gözden geçirilerek “Yaban Hayatı Geliştirme Sahası” olarak tescil edilmiştir (sakarya.ormansu.gov.tr, 2020).

Acarlar Longozu gününbirlik doğa yürüyüşü (trekking) yapan turistler için uygun bir ortama sahiptir. Doğal ahşaptan yapılan ve içerisinde oturma banklarının da yer aldığı yürüyüş yolu 650 metredir. Doğal olarak tasarlanan bu yürüyüş yolu sayesinde Acarlar Longozu yürüyerek gezilebilmektedir. Aynı zamanda, tercihe bağlı olarak tekne ve deniz bisikletiyle de gezilebilmektedir. Longozun çevresinde de yürüyüş yapılabilecek pek çok yer bulunmaktadır. Yürüyüş esnasında dinlenebilecek ve su içilebilecek çeşmeler bulunmaktadır (İbiş, 2013: 56).

Doğa harikası olan Acarlar Longozu birçok bitki ve hayvan çeşitliliğini bir arada bulundurması sebebiyle doğa fotoğrafçılığına elverişli bir yapıya sahiptir. Longozda doğal güzelliklerin fotoğraflanabileceği çeşitli ortamlar bulunmaktadır. Kendine özgü ekolojik yapısı ile dikkatleri üzerinde toplayan bir yapısı olan Acarlar Longozu'nda keyifli bir şekilde doğa fotoğrafçılığı yapılabilmektedir. Bu kapsamda, alan içerisinde yürüyüş esnasında doğa güzellikleri fotoğraflayabilmek ilgi çekici olabilmektedir. Arkadaş grupları, aileler ve öğrenci topluluklarının günlük yürüyüş yapmak için tercih edebilecekleri bir yerdir (İbiş ve Batman, 2013: 54).

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Acarlar Longozu Sakarya'da yer alan turizm destinasyonlarından birisidir. Acarlar Longozu'nun dünyada ve Türkiye'de nadir görülen su basar ormanı olması ve Acarlar Longozu'na yönelik sınırlı sayıda çalışmanın (Baykal, 2006; Gönençgil, 2008; İbiş, 2013; İbiş ve Batman, 2013; Sarıoğlu, 2018; Karaduman, 2019) bulunması nedeniyle çalışmada tercih edilmiştir. Çalışmada, Acarlar Longozu'nu ziyaret etmiş turistlerin, seyahat yorum sitesi olan Tripadvisor'da longoza yönelik paylaşmış oldukları görüşleri tespit edilerek longoza yönelik özelliklerini, eksik kalan yönlerini ve turizm açısından potansiyelini belirleyerek longoza mevcut durumunu ele almak ve longoza ilişkin farkındalık oluşturarak ön plana çıkmasına yardımcı olmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda; çalışmada ziyaretçi yorumlarının değerlendirilmesinde yöntem açısından daha önce yapılan benzer çalışmalar (Demirbulat ve Aymanıkuy, 2016; Belli ve Özdemir, 2018) temel alınarak Acarlar Longozu'na ilişkin ziyaretçi yorumları incelenmiştir.

Araştırmada Tripadvisor sitesinin seçilmesinin nedeni, turistlerin ziyaretlerini gerçekleştirdikleri destinasyonlar ile ilgili görüşlerinin bulunduğu en büyük seyahat yorum sitesi olmasıdır. Yorumların elde edilmesi ve analizinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi; öz bir ifade ile incelenen probleme yönelik sorgulayıcı, yorumlayıcı ve çözüme ilişkin gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir süreçtir (Baltacı, 2019: 369). İçerik analizi tekniği ise; sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine dayalı bilimsel bir yaklaşımdır (Sert vd., 2012: 352-353). Araştırma amacının fiziksel bir objeyi veya bir davranışı anlamaktan çok; bir iletişimi çözümlenmek olduğu durumlarda kullanılan içerik analizi, mesaj değeri taşıyan her türlü verinin belirli bir amaç doğrultusunda taranması, kategorilere ayrılması, özetlenmesi ve bulguların araştırma amacına göre analiz edilerek yorumlanması aşamalarını kapsayan bilimsel araştırma yöntemidir (Başfıncı, 2008: 53). Yorumlar, ilk yorumun yapılmaya başlandığı 2013 yılından başlayarak incelenmiştir. Yapılan yorumların toplamda 158 adet olduğu, bunların Türkçe (150 adet), İngilizce (6 adet), Almanca (1 adet) ve Fransızca (1 adet) olduğu görülmüş ve çeviri hatası yapılmaması adına yalnızca Türkçe ve İngilizce yorumlar analize tabi tutulmuştur. Ziyaretçilerin Acarlar Longozu'na yönelik Tripadvisor seyahat yorum sitesine bırakmış oldukları ilk yorum tarihinden başlanmış olup Ağustos 2013-Mart 2020 tarihleri arasında Türkçe ve İngilizce dillerini kapsayan toplam yorum sayısı içerik analizi ile incelenmiş ve elde edilen veriler kodlanarak, çıkan temalar sıklık düzeyine göre tablo haline getirilmiştir. Bu doğrultuda içerik analizi ile ifadeler incelenerek olumlu, olumsuz ve tavsiye niteliğinde değerlendirilerek yorumlama yoluna gidilmiştir.

BULGULAR

Acarlar Longozu'na yönelik ziyaretçi yorumları incelendiğinde ilk yorumun 2013 yılında yapıldığı ve yorumların bu tarihten itibaren bırakıldığı görülmektedir. Bu nedenle Ağustos 2013-Mart 2020 tarihleri arasında Türkçe ve İngilizce dillerinde Tripadvisor seyahat yorum sitesine bırakılan 156 ifade incelemeye tabi tutulmuştur. Tablo 1'de 2013-2020 yılları arasında Acarlar Longozu'nu ziyaret eden ziyaretçilerin yorum sayıları, değerlendirme dereceleri (1 Berbat – 5 Mükemmel) çerçevesinde aşağıda verilmektedir:

Tablo 1. Acarlar Longozu’na Yönelik Ziyaretçi Yorum Sayıları ve Dereceleri

Değerlendirme Derecesi	Yorum Sayısı	%
5-Mükemmel	69	44,23
4-Çok İyi	53	33,97
3-Ortalama	21	13,46
2-Kötü	6	3,85
1-Berbat	7	4,49
Toplam	156	100

Tablo 1’de Acarlar Longozu’nu ziyaret eden ziyaretçilerin toplamda 156 yorum bıraktıkları ve 69 (%44,23) ziyaretçinin Acarlar Longozu’nu *mükemmel bir yer* olarak değerlendirdikleri görülmektedir. 156 ziyaretçiden 53’ü (%33,97) *çok iyi derecede* değerlendirmesinde bulunurken, 21 ziyaretçi (%13,46) *ortalama*, 6 ziyaretçi (%3,85) *kötü* ve 7 ziyaretçi ise (%4,49) *berbat* bir yer olduğuna ilişkin görüşte bulunmuşlardır.

Tablo 2. Ziyaretçilerin Acarlar Longozuna Yönelik Olumlu İfadelerin Dağılımı

İfadeler	n	%
Mutlaka görülmesi/gidilmesi gereken bir yer/görülmeğe değer	59	16,43
Doğal güzelliği büyüleyici/güzel/doğa harikası	56	15,60
Ahşap yürüyüş yolu/parkuru var	53	14,76
Alan/manzara çok güzel	50	13,93
Kafe/restoranlar var	47	13,09
Acarlar Longozu Türkiye’de tek parça halindeki en büyük su basan ormanı/ Türkiye’nin ikinci en büyük su bastı ormanı	19	5,29
Huzurlu/sakin bir yer	16	4,46
Ahşap yürüyüş yolunda yürüyüş yapmak güzel/zevкли	15	4,18
Karasu ilçesine yakın	12	3,34
Sakarya ve İstanbul illerinden ulaşım kolay	10	2,79
Giriş ücretsiz	9	2,51
Tesis temiz, yemekler lezzetli	7	1,95
Hafta sonu tatil ve gezi için ideal	6	1,67
Toplam	359	100

Tablo 2’de ziyaretçilerin Acarlar Longozu ile ilgili bırakmış oldukları yorumlar arasından olumlu olarak değerlendirilen ifadeler yer almaktadır. Bu ifadeler içerisinde en olumlu ifadeler olarak “Mutlaka görülmesi/gidilmesi gereken bir yer/görülmeğe değer” (%16,43), “Doğal güzelliği büyüleyici/güzel/doğa harikası” (%15,60), “Ahşap yürüyüş yolu/parkuru var” (%14,76), “Alan/manzara çok güzel” (%13,93) ifadeleri ön plana çıkmaktadır.

Tablo 3. Ziyaretçilerin Acarlar Longozuna Yönelik Olumsuz İfadelerin Dağılımı

İfadeler	n	%
Pet şişeler ve çöplerle alan boğulmak isteniyor/çevre kirliliği var	20	21,98
Bakımsız	19	20,88
Otopark ücreti 10TL alınmaktadır/pahalı/ücretli	10	10,99
Yemekleri güzel değil	9	9,89

Yürüme alanı çok sınırlı/kısa ve küçük	8	8,79
İşletmeciliği/hizmet çok kötü	7	7,69
Çalışanlar kaba ve nezaketsizler	4	4,40
Restoranlar pahalı	4	4,40
Restoran yemekleri hijyen değil	3	3,29
Tuvaletler çok pis	2	2,20
Yavru bir köpeği ölüme terk etmişler, bir yere kapatmışlar, çok hastaydı/hayvanlara kötü davranış var	2	2,20
Kafe/restoran kısmı pis	2	2,20
Burada bir vahşet var. Ördeklerin ve kazların kanatlarını kopartmışlar, kanlı kanlı yüzmeye çalışıyorlar	1	1,09
Toplam	91	100

Tablo 3'te Acarlar Longozu'na yönelik ziyaretçiler tarafından bırakılan olumsuz ifadelerin dağılımı gösterilmektedir. Bunlardan “Pet şişeler ve çöplerle alan boğulmak isteniyor/çevre kirliliği var” (%21,98), “Bakımsız” (%20,88), “Otopark ücreti 10TL alınmaktadır / pahalı / ücretli (%10,99)” ve “Yemekleri güzel değil (%9,89)” ifadeleri en olumsuz ifadeler olarak göze çarpmaktadır.

Tablo 4. Ziyaretçilerin Acarlar Longozu ile İlgili Tavsiyelerin Dağılımı

İfadeler	n	%
Harika fotoğraflar çekilebilir bir yer	25	34,72
Sandal ya da benzeri bir kiralamayla longoz içinde gezebilirsiniz	21	29,18
Baharda gidilmesi gereken bir yer	16	22,22
Daha çok değer/ilgi verilmesi gerekir	5	6,94
Bayramda, resmi tatilde ve hafta sonu gidilmemeli	5	6,94
Toplam	72	100

Tablo 4'te ziyaretçilerin Acarlar Longozu ile ilgili önerilerine yönelik ifadeler görülmektedir. Ziyaretçiler, öneri olarak “Harika fotoğraflar çekilebilir bir yer” (%34,72), “Sandal ya da benzeri bir kiralamayla longoz içinde gezebilirsiniz” (%29,18) ve “Baharda gidilmesi gereken bir yer” (%22,22) şeklinde ifadeler belirtmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada ve Türkiye’de turizm faaliyetlerinin ticari kazanç sağlamak amacıyla yapıldığı göz önünde bulundurulursa turizm işletmelerinin ekosistemi düşünmeden hizmet vermesi ve turistlerin hizmet alması sonucunda doğa tahribatı gerçekleşmektedir. Aynı zamanda, genel bir turizm anlayışı olan deniz, kum, güneş kavramı bazı bölgelere yoğunluklu olarak yüklenilmesi sonucunda o bölgelere zararlar verebilmekte ve bu zararlar o bölgelerin doğal güzelliklerinin yok olmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle, genel turizm anlayışının ve doğaya verilen zararların önlenmesi amacıyla ekoturizm anlayışı insanlara aktarılmalı ve benimsetilmelidir. Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetler, turizm faaliyetlerinin hem mevsimlere dağılmasını hem de bölgelere yayılmasını sağlamakla beraber turizm aktivitelerinin çeşitlenmesine de olanak sağlayacaktır. Bu anlayış çerçevesinde ön plana çıkan ekolojik turizm hareketlerinin turistlerce daha çok benimsenmesi, doğayı koruyucu ve eğitici turizm hareketlerinin daha geniş ölçüde gerçekleştirilmesi, doğal kaynakların ve turizmin sürdürülebilirliği açısından da önem taşımaktadır.

Ekolojik turizm hareketleri, hem doğa odaklı seyahatler ile ilişkilendirilen hem de doğa deneyimine ve boş zamana dayalı seyahatlerin bir parçası olarak değerlendirilen bir turizm çeşidi olarak görülmektedir (Khan ve Su, 2003: 115). Turistik tüketicilerin tatil anlayışında yaşanan değişikliklerle çeşitlilik kazanan ekoturizm için Acarlar Longozu'nun Türkiye'nin önemli potansiyel

alanlarından birisi olduğu söylenebilir. Acarlar Longozu'nun hem dünyada hem de Türkiye'de İğneada Longozu'ndan sonra ikinci büyük longoz olması, alanın gerek önemini gerek ekoturizm açısından potansiyelini ortaya koymaktadır. Longozun dünya üzerinde nadir bir oluşum olması onun korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için göz önüne alınması gereken alanlardan birisi haline getirmektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında Acarlar Longozu ele alınmış ve longoza yönelik ziyaretçilerin deneyimleri yapmış oldukları yorumlar ile incelenerek alanın turizm açısından durumu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda Ağustos 2013-Mart 2020 tarihleri arasında Tripadvisor sitesinde Türkçe ve İngilizce ziyaretçi yorumları incelenmiş olup öncelikle yorum sayıları 5'li kategori şeklinde (1 Berbat – 5 Mükemmel) değerlendirilmiştir. Ziyaretçilerin, %44,23'ünün mükemmel; %33,97'sinin ise çok iyi derecede bir yer olarak alanı değerlendirdikleri görülmektedir. Buradan hareketle ziyaretçilerin %78,2'sinin Acarlar Longozu'nu olumlu yönde değerlendirdikleri ve alanın çekiciliğini, doğasını beğendikleri ve başkalarına görülmesi gereken yerlerden birisi olarak tavsiye ettikleri ifade edilebilir. Ziyaretçi yorumlarının analizi sonucu yorumlar olumlu, olumsuz ve tavsiye edilme yönleriyle ele alındığında çalışma kapsamında ziyaretçilerin Acarlar Longozu hakkında Türkiye'nin ikinci en büyük ve tek parça halinde bulunan en büyük longozu olduğu hakkında bilgi sahibi olanların olduğu ve en fazla longozun manzarasını, doğal görüntüsünü çok beğendikleri, başkalarına tavsiye ettikleri görülmektedir. Bu doğrultuda longozda bulunan bitki ve hayvanlar ile birlikte longozun doğasının korunması gerektiği, bu konuda başta yerel yönetim olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşların longoza yönelik çalışmalar ve uygulamalar gerçekleştirmeleri gerektiği belirtilebilir.

Longoza ilişkin olumsuz olarak bildirilen görüşlerin ise daha çok alana gelen kişilerin dikkatsiz ve özensizce davranarak çevresini çöplerle kirlettikleri ve aynı şekilde longoz çevresinin bakımsızlık içerisinde olduğuna yönelik yapıldığı görülmektedir. Longozun kullanılabilir kalması ve sürdürülebilirliği için çevre bakımının ve temizliğinin yetkililerce düzenli olarak sağlanması, ayrıca bu konuda alana gelen ziyaretçilere gerekli uyarılarda bulunulması gerekmektedir. Gerekirse çevre kirliliğine neden olan kişilere yaptırım uygulanması yönünde kararlar getirilmeli ve çevre bilinci oluşturulması için çevresel koruma ve çevre temizliği konularında öncelikle alanda çalışan kişiler eğitilmeli ve bu konuda alanda görevli kişilere ziyaretçileri uyarma ve yaptırım uygulayabilme yetkisi getirilmelidir. Ayrıca alanda bulunan hayvanlara olumsuz davranışların mevcut olduğuna dair yapılan az bir görüş olsa da bu konuda da çevre temizliğinde olduğu gibi ilgililerin dikkat etmesi, longozda yaşam sürdüren canlıların yaşamlarına devam edebilmesi için gerekli tedbirleri almaları yönünde çalışmalar yapmaları tavsiye edilmektedir. Aynı şekilde başta çalışanlar olmak üzere kişiler, hayvanların bakımı ve zarara görmemeleri konusunda bilgilendirilmeli ve ziyaretçilere bu anlamda gerekli uyarı ve yaptırım uygulamaları önerilmektedir. Olumsuz yönde ön plana çıkan son bir değerlendirmenin ise alanda iki farklı otopark yerinin olması ve birinin park ücreti uygulaması yaparak yüksek fiyatta ücret aldığı yönündedir. Bu konuda ilgili yerel yönetimlerce bir denetleme ve düzenleme yapılması, bu yönde mağduriyet bildiren kişilere makul bir çözüm getirilmesi önerilebilir.

Son olarak ziyaretçilerin tavsiyeleri incelendiğinde longoza gidecek olan potansiyel ziyaretçilere tavsiyeleri, alanı bahar dönemlerinde ziyaret etmeleri ve sandal ve benzeri araçlarla alan içerisinde gezmeleri yönünde olmaktadır. Aynı zamanda ziyaretçilerin, longozun manzarasının ve doğasının fotoğraf çekilebilecek harika bir yer olduğu yönünde görüş bildirdikleri ve giden ziyaretçilere harika fotoğraflar çekebilecekleri yönünde de öneride bulunan görüşler belirttikleri ifade edilebilir. Ziyaretçi yorumlarından hareketle, Acarlar Longozu'nun doğal güzeleliğe sahip olduğu, doğasının korunması gerektiği ve longozun başta yürüyüş yapmak olmak üzere çeşitli doğal faaliyetler açısından uygun olduğu bu doğrultuda ekolojik turizm için potansiyele sahip olduğu ifade edilebilir. Ayrıca ziyaretçilerin longoza daha çok ilgi gösterilmesi gerektiği yönünde görüş belirttikleri de görülmektedir. Buradan hareketle longoza başta yerel yönetim ve ilgili yetkililer ile alanda çalışanlar olmak üzere longozun bakımı ve longozun korunması adına sahip çıkılması

gerektiği yönünde ziyaretçilerin görüş bildirdikleri ifade edilebilir. Longozun sürdürülebilirliği için yetkililerin bu yöndeki ziyaretçi görüşlerini dikkate alarak alandaki su kirliliğini önlemek, çiçek ve bitki türleri ile hayvanların yaşamlarının devamı adına canlı yaşamını koruma yönünde uygulamalarda bulunmak gibi bazı gerekli tedbirleri almaları önerilmektedir.

Ekolojik turizme yönelik daha önce yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, bu çalışmanın sonuçları kapsamında da ekolojik değerlerin korunmasına ve sürdürülebilirliğine yönelik literatürdeki bazı çalışmalarla (Erkut, 2005; Butcher, 2007; İnan, 2007, Aydın, 2012) benzer sonuçlar elde edilmiş olup ekolojik turizm açısından potansiyele sahip Acarlar Longozu'nda da eksikliklerin göze çarptığı bu nedenle öncelikle yerel yönetimler olmak üzere ilgili tüm paydaşların longozun çevresel değerine yönelik daha özenli davranması, çevresel değer bilincinin yerel halk başta olmak üzere tüm paydaşlarca benimsenmesi ve benimsetilmesi önem arz eden unsur olarak görülmektedir. Ayrıca, ekolojik turizme yönelik ele alınıp incelenen destinasyonlarla benzer bir çıkarım olarak Acarlar Longozu'nun sürdürülebilirliğinin gerçekleşmesi halinde gerek doğal yaşamın ve insan yaşamının sürdürülebilirliğine gerekse bölgenin sürdürülebilir kalkınmasına önemli ölçüde katkısının bulunacağı da ifade edilebilir. Öncelikle ekolojik değerlerin ve yaşamın, geleceğimiz için önem taşıdığı düşüncesiyle bu değerlerin ön plana çıkarılması ve korunması adına katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışmanın, çalışma alanı olarak önemli doğal kaynaklardan birisi olan Acarlar Longozu'nu ele alarak alana yönelik farkındalık ve bilinç oluşturmaya çalışması yönünden literatürdeki çalışmalardan farklılık gösterdiği düşünülmektedir.

Bireyler, ekolojik turizm faaliyetlerine yılın her dönemi aktif olarak katılabilmektedir. Diğer bir ifade ile doğal kaynaklar insanlara bu etkinlikler için yılın her günü aktiviteler yapabilecekleri imkânlar sağlamaktadır. Önemli olan bu kaynakları ve değerleri bilinçli kullanmak; tüketmeden, gelecek nesillere de aktarılmasını sağlayacak şekilde hareket edebilmektir. Unutulmamalıdır ki; gerek yaşamın gerekse de ekolojik turizmin devamı büyük ölçüde doğanın ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğine bağlıdır. Bu nedenle, çevre bilincinin toplumun her kesimine yerleştirilmesi için doğaya saygılı ve doğaya değer veren bireyler olarak bu bilinç çerçevesinde eğitilmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akay, B. ve Zengin, B. (2012). Ekoturizm kaynaklarının geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 115-122.
- Akbaş, S. (2016). Türkiye'de karayolu ulaşımına kapalı mekânlarda bisiklet turizmi güzergâh standartlarının belirlenmesi: Kemalpaşa Mahmutdağı ekoturizm planlama alanı örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir.
- Akpınar, E. ve Bulut Y. (2010). Ülkemizde alternatif turizm bir dalı olan ekoturizm çeşitlerinin bölgelere göre dağılımı ve uygulama alanları. *III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi*, 20-22 Mayıs 2010, Artvin.
- Aktaş, A. (2009). *Sakarya (Guide-Rehber)*, İstanbul: Değişim Yayınları.
- Alkanlı, E. (2014). Kazdağları bölgesinde ekolojik turizme yönelik tasarım ilkeleri oluşturulması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Altan, Ş. (2006). Türkiye'de ekoturizm uygulamaları ve ekonomiye katkıları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Atalay, İ (1983). *Türkiye vejetasyon coğrafyasına giriş*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 19.
- Aydın, P. (2012). Bursa ili dağ yöresinde ekolojik turizmi geliştirme olanakları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

- Başfıncı, Ç. Ş. (2008). Bir pazarlama iletişim medyası olarak web ortamında içerik analizi yapmanın güçlükleri ve olası çözüm önerileri. *Yönetim Dergisi: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü*, 19(61), 52-71.
- Baykal, M. H. (2006). Acarlar Longozu (Sakarya) örneğinde korunan alanlarda eğitim ve bilinçlendirme araçlarının genel özelliklerinin saptanması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Belli, S. ve Özdemir, E. G. (2018). Sinop Cezaevi'nin hüznün turizmi çerçevesinde incelenmesi: TripAdvisor örneği. *1. Uluslararası Turizmde Yeni Jenerasyonlar ve Yeni Trendler Konferansı, 1-3 Kasım 2018, Sapanca*.
- Blangy, S. & Mehta, H. (2006). Ecotourism and ecological restoration. *Journal for Nature Conservation*, 14(3-4), 233-236.
- Bozok, D. ve Yılmaz, G. Ö. (2008). Eko-turizm. N. Hacıoğlu & C. Avcıkurt (Eds.), *Turistik ürün çeşitlendirmesi içinde* (ss. 111-136). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Buckley R. (Eds.). (2004). *Environmental impacts of ecotourism, ecotourism series, No 2*. CABI International, Oxfordshire.
- Butcher, J. (2007). *Ecotourism, NGOs and development: A critical analysis (contemporary geographies of leisure, tourism and mobility*, Canada: Routledge.
- Che, D. (2006). Developing ecotourism in first world, resource-dependent areas. *Geoforum*, 37(2), 212-216.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006). *Ekoturizm yönetimi*, İzmir: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirbulat, Ö. G. ve Aymanıkuy, Y. (2016). Batum destinasyonuna yönelik e-yorumların içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *15. Geleneksel Turizm Sempozyumu, 22 Nisan 2016, Balıkesir*.
- Drumm, A. ve Moore, A. (2005). *Ecotourism Development-A Manual for conservation planners and managers*, Virginia: The Nature Conservancy.
- Erkut, F. Ç. (2005). Ekoturizm kaynağı olarak Akçay Vadisi ve Madran Dağı'nın değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Ertürk, M. D. (2005). Acarlar Gölündeki mikrobiyolojik ve kimyasal kirlenme olaylarının tespiti. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Eskin, B., Tuncer, M. ve Demirçivi, B. M. (2017). Alternatif turizm çeşidi olarak ekolojik turizm: Hasan Dağı örneği. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(3), 15-26.
- Gökkyer, E., Öztürk, M., Dönmez, Y. ve Çabuk, S. (2015). Bartın ili dağlık alanlarında coğrafi bilgi sistemleri kullanılarak ekoturizm faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(12), 25-35.
- Gönençgil, B. (2008). Tehdit altındaki kıyı alanlarına bir örnek: Acarlar Longozu-Karasu, Sakarya. *V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu, 16-17 Ekim 2008, Ankara*.
- Hill, J. ve Gale, T. (2009). *Ecotourism and environmental sustainability*, England: Ashgate Publishing Limited.
- İbiş, S. (2013). Sürdürülebilir turizm açısından Acarlar Longozu'nun yerel paydaşlar tarafından değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- İbiş, S. ve O. Batman (2013). Turistik destinasyon olarak Acarlar Longozunun değerlendirilmesi. M. Mesci (Ed.), *12. Geleneksel turizm paneli, Akçakoca Düzce bildiriler kitabı (ss. 50-59)*. Düzce: Düzce Üniversitesi.
- İnan, Ç. (2007). Yıldız (Istranca) Dağları ve çevresindeki floradan sürdürülebilir kırsal kalkınma ve ekoturizm amacıyla yararlanma olanakları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Karaduman, D. (2019). Acarlar Longozu (Sakarya) florası. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Karasu Belediyesi, [URL: <http://karasu.bel.tr/Sayfa/Acarlar-Longozu-31>]internet adresinden 22.12.2019 tarihinde edinilmiştir.
- Kasalak, M. A., Yurcu, G., Akıncı, Z. ve Sarı, D. B. (2018). Ekolojik çiftliklerin ekoturizm girişimciliği kapsamında değerlendirilmesi: Antalya ili alan araştırması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*.10(18), 221-240.
- Khan, M. M. ve Su, K. D. (2003). Service quality expectations of travellers visiting Cheju Island in Korea. *Journal of Ecotourism*,2(2), 114-125.

- Koçan, N. (2011). Murat Dağı'nın ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 69-75.
- Kuter, N. ve Ünal, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik kapsamında ekoturizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9(2), 146-156.
- Neil, J. ve Stephen, W. (1999). *Ecotourism*, Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Oktay, H. (2019) Ekoturizmin turistin genel amaçları ve turizm sektörü içerisindeki konumu üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Özkan, E. ve Kubaş, A. (2012). Yıldız dağlarında kırsal kalkınmada ekoturizm fırsatları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22), 149-153.
- Polat, D. D. ve Harputluoğlu, D. D. (2017). Sürdürülebilirlik kapsamında ekolojik oteller: Narköy ekolojik otel ve eğitim merkezi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 31-46.
- Sakarya Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğü, [URL: <http://sakarya.ormansu.gov.tr/Sakarya/AnaSayfa/DKMP/acarlarLongozu.aspx?sflang=tr>] internet adresinden 06.02.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Salam, M. A., Lindsay, G. R. ve Beveridge, M. C. M. (2000). Eco-tourism to protect the reserve Mangrove Forest the sundarbans and its flora and fauna. *Anatolia*, 11(1), 56-66.
- Sarıoğlu, S. (2018). Acarlar Gölü Longoz Ormanı (Sakarya) ciğerotu (Marchantiophyta) florası. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı.
- Scheyvens, R. (1999). Ecotourism and the empowerment of local communities. *Tourism Management*, 20, 245-249.
- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A. ve Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. *XIV. Akademik Bilişim Konferansı, 1-3 Şubat 2012*, Uşak.
- Sinha, G. N. (2009). Eco-cultural tourism as a means for sustainable development. *State Forest Research Institute*, Itanagar, 1-4.
- Sungur, Z. (2012). Sürdürülebilir ekoturizmin toplumsal etkileri: Türkiye'den örnekler. *International Conference on Eurasian Economies*, (4), 338-344.
- T.C. Sakarya Valiliği, [URL: <http://www.sakarya.gov.tr/Acarlar-Longozu>] internet adresinden 22.12.2019 tarihinde edinilmiştir.
- Taştan, H. ve Kızılırmak, İ. (2019). Turizm çeşitleri ve şekilleri. A. C. Çakıcı (Eds.), *Kavramlar ve örneklerle genel turizm içinde* (ss. 27-47). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Tosun, C. ve Şahin, S. Z. (2006). Gelişen ve değişen eğilim: Ekoturizm. *II. Balıkesir Turizm Kongresi, 20-22 Nisan 2006*, Balıkesir.
- Tsaur, S. H., Lin, Y. C. ve Lin, J. H. (2006). Evaluating ecotourism sustainability from the integrated perspective of resource, community and tourism. *Tourism Management*, 27(4), 640-653.
- Tuna, A. ve Erdoğan, E. (2013). Ekolojik kültürel turizm aracı eko müzelerin kültürel peyzaj açısından irdelenmesi. *Ormanlık Dergisi*, 9(2), 23-37.
- Türkiye Kültür Portalı, [URL: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sakarya/gezilecekyer/acarlar-longozu>] internet adresinden 22.12.2019 tarihinde edinilmiştir.
- Wearing, S. ve Neil J. (2009). *Ecotourism, second edition: Impacts, potentials and possibilities*, Australia: Elsevier.
- Weaver, D. B. ve Lawton, L. J. (2007). Twenty years on: The state of contemporary ecotourism research. *Tourism Management*, 28(5), 1168-1179.